

Til beslutningsforslag nr. B 19. Betænkning afgivet af Europaudvalget den 17. marts 2000

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om tiltrædelse af aftale om økonomisk partnerskab og politisk samordning og samarbejde mellem Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater på den ene side og De Forenede Mexicanske Stater på den anden side

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 4 møder og har herunder stillet spørgsmål til udenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt og i samråd.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige henvendelser fra:

Amnesty International,
Centro De Derechos Humanos,
Cifca (Copenhagen Initiative for Central America),
International Forum og
Rmalc (The Mexican Action Network on Free Trade)

Udenrigsministeren har over for Folketingets Europaudvalg tilkendegivet, at Europaudvalget med jævne mellemrum vil modtage en redegørelse for udviklingen i menneskerettighedssituationen i Mexico. Endvidere har ministeren tilkendegivet over for udvalget, at regeringen vil arbejde for, at der i EU udarbejdes årlige rapporter vedrørende menneskerettighedssituationen i Mexico.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Socialistisk Folkepartis, Dansk Folkepartis, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Frihed 2000's medlemmer af udvalget) forslaget til folketingsbeslutning til *vedtagelse uændret* ved 2. (sidste) behandling.

Et mindretal inden for flertallet (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) ønsker endvidere at udtale følgende:

Socialistisk Folkeparti støtter aftalen om økonomisk partnerskab og politisk samordning og samarbejde mellem Det Europæiske Fællesskab og De Forenede Mexicanske Stater.

Socialistisk Folkeparti ønsker i lyset af de mange rapporter om hyppige og omfattende krænkelse af menneskerettighederne i Mexico at gøre opmærksom på, at det lægger stor vægt på aftalens artikel 1 og 39 vedrørende de demokratiske principper og de grundlæggende menneskerettigheder, der er knæsat i verdenserklæringen om menneskerettighederne, og som danner grundlaget for parternes internationale politik.

Socialistisk Folkeparti noterer sig endvidere, at det i aftalens artikel 39 nævnes, at parterne kan iværksætte fællesprojekter med sigte på at styrke samarbejdet mellem deres respektive valginstanter samt andre instanser, der fører tilsyn med overvågningen af menneskerettighederne og tilskynder til overholdelsen heraf.

Socialistisk Folkeparti skal på den baggrund opfordre regeringen til at arbejde for, at EU inden for aftalens rammer tilstræber etablering af egentlige mekanismer til overvågning, rapportering og forbedring af menneskerettighedssituationen ved hjælp af

- årlige rapporter om menneskerettigheder mellem parterne, hvilket også omfatter mekanismer til at konsultere lokale NGO'er om spørgsmålet,
- årlige møder i Det Fælles Råd, som nedsættes ifølge aftalens artikel 45, med det formål at drøfte menneskerettighedssituationen og muligheder for forbedring af denne og
- udpegning af en person i Europa-Kommissionens delegation i Mexico, hvis funktion udelukkende er at overvåge menneskerettighedssituationen, bl.a. i samarbejde med lokale NGO'er.

Denne opfordring er i overensstemmelse med en tilsvarende opfordring fra den tyske Forbundsrag til den tyske regering til at arbejde for regelmæssige konsultationer vedrørende menneskerettigheder, udfærdigelse af regelmæssige rapporter, samt at menneskerettighedssituationen vurderes under inddragelse af de mexicanske NGO'er. Udenrigsministeren har til udvalget oplyst, at regeringen sammen med den tyske og andre regeringer vil arbejde for, at menneskerettighedsspørgsmålet bliver taget op under den i medfør af aftalen forudsatte politiske dialog.

Socialistisk Folkeparti noterer sig udenrigsministerens tilsagn om, at man fra dansk side vil arbejde for, at situationen for den oprindelige befolkning i Chiapas vil være et tilbagevendende emne i dialogen med Mexico. Socialistisk Folkeparti ser endvidere gerne, at EU fortsat arbejder for, at arbejdstagerrettigheder bliver inddraget i parternes drøftelser.

Socialistisk Folkeparti noterer sig, at såfremt den ene part misligholder de to principper i samarbejdsaftalens artikel 1, nemlig overholdelsen af de demokratiske principper og de grundlæggende menneskerettigheder, så vil den anden part i medfør af suspensionsklausulen, der er indeholdt i artikel 58, kunne træffe passende foranstaltninger.

Et *mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*, men ønsker at stille det under nummer 1 nævnte ændringsforslag. Mindretallet ønsker endvidere at udtale følgende:

Der er gode og dårlige tidspunkter at indgå omfattende samarbejdsaftaler mellem EU og andre lande på. I Mexicos tilfælde er tidspunktet usædvanlig dårligt valgt. Siden 1994 er menneskerettighedssituationen blevet betragteligt forværret på en lang række punkter; antallet af po-

litiske fanger er steget voldsomt, delstaten Chiapas er militariseret og er scene for en lang række politiske mord begået af mennesker med nære forbindelser til regeringspartiet eller militæret, faglige rettigheder trædes under fode, tortur er blevet mere udbredt osv.

Oven i købet blev aftalen indgået få dage før den værste massakre i Mexico i mange år, Acteal-massakren.

Den mexicanske regering har af gode grunde længe været nervøs for, at denne situation skulle få indflydelse på den foreliggende aftale. Lettelsen var derfor ikke svær at spore, da det blev klart, at aftalens ord om demokrati og menneskerettigheder ikke ville få nogen konkret betydning. Som artiklen om demokrati og menneskerettigheder fremtræder i aftalen i dag, har den mest karakter af en bekvem håndvask, der kan anvendes, såfremt overgrebene i Mexico tager til.

Derfor har især menneskerettighedsorganisationer i Europa og i Mexico gjort en stor indsats for at fremme forslag, der kan sikre en effektiv monitorering af menneskerettighedssituationen i Mexico. Forslag, som Enhedslisten støtter. Indsatsen fra menneskerettighedsorganisationerne har været vigtig i betragtning af, hvor svagt aftalens bestemmelser om demokrati og menneskerettigheder er formuleret. I den forbindelse skal det også nævnes, at spørgsmålet om arbejdstagerrettigheder slet ikke er kommet ind i aftalen. Dette forhold kan der forhåbentlig rettes op på i den kommende tid.

Enhedslisten vil gerne fremhæve, at aftalen med Mexico har adskilt sig fra f.eks. tilnærmelsen mellem EU og Tyrkiet derved, at Kommissionen og Ministerrådet knap nok har berørt, hvilke overgreb på menneskerettighederne i Mexico der bør give anledning til bekymring og reaktion fra EU's side. Allerede i den periode, aftalen har været under behandling, har en række episoder vist, hvor svære kår menneskerettighederne har i Mexico. Masseanholdelserne af studerende på det nationale universitet i Mexico By, UNAM, er et eksempel. Et andet er den fortsatte undertrykkelse af den primært indianske befolkning i delstaten Chiapas (og andre steder). Dansk støtte eller EU-støtte til den aftale, som blev indgået mellem den primært indianske oprørsgruppe (EZLN) og den mexicanske regering i marts 1998, ville i denne forbindelse have været værdifuld og i øvrigt ligge fint i forlængelse af Dan-

marks prioritering i andre sammenhænge af op-
 rindelige folks rettigheder.

Derfor efterlyser Enhedslisten en snarlig over-
 vejelse fra Ministerrådets side om reaktioner på
 menneskerettighedsovergreb, og hvordan de
 imødegås. Der henvises i denne forbindelse til
 aftalens artikel 58.

Det har også haft betydning for Enhedslistens
 overvejelser, at aftalen peger frem mod indgåel-
 se af aftaler om økonomisk samarbejde, som vil
 fremme liberaliseringer på områder som invest-
 ring og tjenesteydelser samt kontant håndhæ-
 velse af teknologimonopol, dvs. intellektuel
 ejendomsret.

Kigger man på den aftale, som blev forhandlet
 færdig mellem Kommissionen og den mexican-
 ske regering i november 1999, så må man kon-
 kludere, at EU har skærpet sine mål med de bila-
 terale økonomiske aftaler. Næppe nogen eksiste-
 rende bilateral aftale fremmer så tydeligt en ny-
 liberal økonomisk dagsorden som den forelig-
 gende.

Hvis globalaftalen på denne baggrund alene
 skulle vurderes på, om private selskaber i EU
 kan drage nytte af aftalen, så kan man kun stem-
 me for. Aftalen er, hvad handel, investeringer,
 intellektuel ejendomsret og tjenesteydelser an-
 går, bestemt i EU's erhvervslivs interesse. Sådan
 vurderer Enhedslisten imidlertid ikke denne type
 aftaler. Enhedslisten inddrager også den virk-
 ning, som aftaler af denne type har på - i dette til-
 fælde - Mexico. I Mexico vil en del af det private
 erhvervsliv givetvis nyde godt af aftalen, men for
 fattige mexicanere ser billedet anderledes ud.
 Enhedslisten støtter den vurdering, som er til-
 sendt udvalget af RMALC (B19, bilag 12). Iføl-
 ge denne analyse vil aftaler som den foreliggen-

de kunne have stor skadelig virkning for udsatte
 grupper i det mexicanske samfund.

Enhedslisten kan således ikke støtte forslaget,
 men støtter indsatsen for øget opmærksomhed
 på menneskerettighedssituationen, med hvad
 dette indebærer af mulige politiske skridt over
 for Mexico. Enhedslisten stiller derfor ænd-
 ringsforslag til forslagsteksten for at fremme
 dette mål.

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til teksten

Af *et mindretal* (EL):

1) Ordene »Folketinget meddeler« udgår, og i
 stedet indsættes: »Idet Folketinget opfordrer re-
 geringen til at arbejde for, at EU inden for afta-
 lens rammer tilstræber etablering af egentlige
 mekanismer til overvågning, rapportering og
 forbedring af menneskerettighedssituationen
 ved hjælp af

- årlige rapporter om menneskerettigheder mel-
 lem parterne, hvilket også omfatter mekanis-
 mer til at konsultere lokale NGO'er om
 spørgsmålet,
 - årlige møder i Det Fælles Råd, som nedsættes
 ifølge aftalens artikel 45, med det formål at
 drøfte menneskerettighedssituationen og mul-
 igheder for forbedringer af denne og
 - udpegning af en person i Europa-Kommissio-
 nens delegation i Mexico, hvis funktion ude-
 lukkende er at overvåge menneskerettigheds-
 situationen, bl.a. i samarbejde med lokale
 NGO'er,
- meddeler Folketinget«

Carsten Koch (S) Klaus Hækkerup (S) Per Kaalund (S) Claus Larsen-Jensen (S) fmd.

Jens Peter Vernersen (S) Anne Baastrup (SF) Mimi Jakobsen (CD) Elisabeth Arnold (RV) nfmd.

Keld Albrechtsen (EL) Charlotte Antonsen (V) Eva Kjer Hansen (V) Svend Erik Hovmand (V)

Jens Kirk (V) Pia Christmas-Møller (KF) Henning Grove (KF) Kristian Thulesen Dahl (DF)

Kirsten Jacobsen (FRI)

Kristeligt Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.